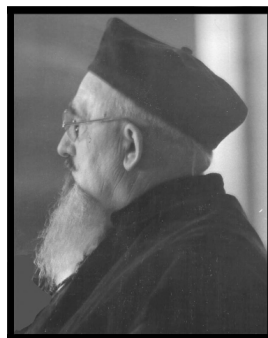

Wspomnienie o Śp. Prof. zw. dr. hab. Antonim Kaczmarmku

Działalność zawodowa prof. Kaczmarmka była w całości związana z obecnym Wydziałem Hodowli i Biologii Zwierząt Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu. Jej początek zbiega się z powołaniem wydziału w 1951 r., kiedy to obronił na nim pracę magisterską napisaną na temat hodowli bydła czerwonego w Wielkopolsce. Natomiast kilkanaście miesięcy wcześniej, jeszcze podczas studiów, został zaangażowany jako zastępca asystenta.

Końcowe lata studiów i początkowy okres pracy zawodowej przebiegały pod opieką prof. Tadeusza Vetulaniego. W czasie tej współpracy zainteresowania naukowe prof. Kaczmarmka zostały ukierunkowane na zagadnienia związane z hodowlą rodzimych ras zwierząt. Tej problematyce miała także służyć tematyka pracy doktorskiej, która miała być poświęcona rasie polskiej czerwonej. Niestety, w wyniku niespodziewanej śmierci prof. Vetulaniego w 1952 r. plany te ze względu na formalnych musiały ulec zmianie i przez kilka następných lat Profesor zajmował się oprócz bydła trzodą chlewną, a także końmi. W 1961 r. obronił pracę doktorską pt. „Badanie antygenów krwinkowych u świń złotnickich i próba znalezienia prawidłowości ich dziedziczenia”, której promotorem był prof. Stefan Alexandrowicz. W 1965 r. uzyskał stopień naukowy doktora habilitowanego; tytuł pracy habilitacyjnej: „Porównanie wartości opasowej i rzeźnej bydła nizinnego czarno-białego i nizinnego czarno-białego x aberdeen angus”. Jest to jednocześnie data powstania naszej jednostki naukowo-dydaktycznej. Następne etapy rozwoju naukowego to: uzyskanie tytułu i stanowiska profesora nadzwyczajnego w 1973 r., uzyskanie tytułu i stanowiska profesora zwyczajnego w 1981 r.

Profesor miał wyjątkowe wyczucie trafnego wyboru kierunków badawczych i praktycznie w każdym, którego się podjął, stał się powszechnie uznanym autorytetem. Wiodąca tematyka badań prowadzonych przez prof. Kaczmarmka to:

- immunogenetyka zwierząt gospodarskich – głównie bydła, a także trzody chlewnej i koni. Profesor był w latach 60. założycielem i konsultantem pierwszego w Polsce Laboratorium Badania Grup Krwi Bydła, które świadczyło regularne usługi na rzecz szeroko pojętej praktyki i funkcjonowało przez długie lata przy Stacji Hodowli i Unasieniania Zwierząt w Poznaniu;

- metody zwiększania efektywności opasu ras bydła mlecznego i mięsnego oraz mieszańców międzyrasowych. Ta tematyka stała się podstawą do stworzenia unikalnego warsztatu badawczego w postaci kilku stad doświadczalnych, w których prowadzono badania na bardzo wysokim poziomie naukowym;

- zwiększanie efektywności użytkowania bydła mlecznego na drodze różnych strategii krzyżowania. Bardzo spektakularnym efektem praktycznym tego kierunku badań jest fakt, że prof. Kaczmarek był jednym z głównych twórców rasy polskiej holsztyńsko-fryzyskiej;

- metody poprawy dobrostanu bydła. Za osiągnięcia w tej dziedzinie Profesor uzyskał prestiżowe wyróżnienia zagraniczne, przyznane za wprowadzenie metod profilaktycznych, które dzisiaj nazwalibyśmy proekologicznymi.

Profesor miał niepospolity talent dydaktyczny. Wykształcił i wychował wiele pokoleń absolwentów, wypromował 88 magistrantów. Poświęcał bardzo dużo czasu na tworzenie i modyfikowanie programów i metod nauczania. Jego zajęcia były zawsze bardzo atrakcyjne i niekonwencjonalne, a studenci byli wyjątkowo dobrze przygotowani do pracy zawodowej w zakresie prowadzonych przez Niego licznych przedmiotów. Oprócz tego, prof. Kaczmarek prowadził w językach obcych (francuski, angielski) studia magisterskie i podyplomowe dla obcokrajowców. Bardzo ciekawym i zaszczepnym elementem działalności dydaktycznej było powierzenie Mu w latach 70. propagowania treści dotyczących produkcji zwierzęcej w audycjach „Naukowcy – Rolnikom”, nadawanych cyklicznie w programie pierwszym Polskiego Radia. Natomiast wcześniej, w ramach programów telewizyjnych w cyklu „Technikum Rolnicze”, Profesor prowadził wykłady z hodowli zwierząt dla uczniów szkół średnich, przygotowujących się do studiów.

Efektom publikacyjnym działalności naukowej i dydaktycznej prof. Kaczmarmka jest ponad 400 pozycji, w tym 88 oryginalnych rozpraw naukowych, 70 prac naukowych przeglądowych oraz 10 podręczników i skryptów.

Prof. Kaczmarek wypromował 8 doktorów, spośród których 3 osoby pracując dalej w naszej jednostce habilitowały się, a 2 uzyskały tytuł profesora. Był recenzentem w 91 postępowaniach o nadanie stopnia naukowego doktora i doktora habilitowanego oraz tytułu profesora (odpowiednio 30, 29 i 32 recenzje).

Profesor posiadał niezwykle dar i zapął do wdrażania osiągnięć naukowych do praktyki. Intensywnie współpracował ze wszystkimi najważniejszymi podmiotami gospodarczymi, doradczymi, samorządowymi i administracyjnymi na terenie

Wielkopolski i regionów ościennych. Jego pasją było organizowanie różnego rodzaju spotkań pod hasłem „Nauka – Praktyce”, które zawsze spotykały się z bardzo dużym zainteresowaniem. Profesor zawsze z głębokim przekonaniem podkreślał, że podstawą prawidłowej współpracy nauki z praktyką jest obustronna wymiana wiedzy.

Prof. Kaczmarek pełnił liczne odpowiedzialne funkcje organizacyjne. Do najważniejszych, pełnionych na macierzystej uczelni, należy zaliczyć nieprzerwane kierowanie przez 30 lat naszą jednostką, którą prowadził od jej powstania do przejścia na emeryturę (1965-1994). Najpierw był to Zakład, a następnie od 1981 r. Katedra Hodowli Bydła. Oprócz tego, w latach 1976-1981, był dyrektorem Instytutu Hodowli i Technologii Produkcji Zwierzęcej, zaś w latach 1982-1991 kierownikiem Zakładu Hodowli Koni.

Profesor pełnił także szereg ważnych funkcji poza macierzystą uczelnią. Należy przede wszystkim przypomnieć, że prof. Kaczmarek był w okresie 8.09.1980 – 6.09.1983 prezesem Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego. Między innymi za Jego kadencji i z Jego inicjatywy został w 1983 r. powołany Konkurs na najlepszą pracę magisterską z zakresu nauk zootechnicznych. Warto również przypomnieć, że wcześniej, w latach 1969-1973, był przewodniczącym poznańskiego Koła PTZ. Oprócz tego, prof. Kaczmarek przez długie lata pełnił w naszym kraju ważne funkcje doradcze i opiniotwórcze. Był między innymi przewodniczącym Komisji Hodowli Bydła w Radzie Naukowej-Technicznej przy Ministrze Rolnictwa oraz członkiem Komisji Technologii Produkcji Zwierzęcej Wydziału V Polskiej Akademii Nauk, członkiem Rady Naukowej Instytutu Hodowli Bydła i Produkcji Mleka SGGW-AR oraz członkiem Rady Naukowej IGIHZ PAN w Jastrzębku.

Współpracował z licznymi zagranicznymi ośrodkami naukowymi, np. Białoruskim Instytutem Badawczym w Żodino, Wyższą Szkołą Rolniczą w Pradze (Czechosłowacja), URCEO w Rennes (Francja), Auchincruive College (Szkocja), Uniwersytetem Rolniczym w Uppsali (Szwecja) i Działem Naukowym U.S. Department of Agriculture.

Za swoją działalność prof. Kaczmarek był wielokrotnie nagradzany i odznaczany. Między innymi uzyskał 10 nagród ministerialnych, w tym 6 nagród Ministra Edukacji Narodowej i 4 nagrody Ministra Rolnictwa. Inne znaczniejsze wyróżnienia krajowe i zagraniczne to: Dyplom Specjalny U.S. Department of Agriculture (1968 r.), pierwsze miejsce w ogólnopolskim konkursie „Mistrz Techniki” (1973 r.), Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (1974 r.), Odznaka „Zasłużony Pracownik Rolnictwa” (1976 r.), Dyplom Uznania za Twórczość i Współpracę z Polskim Radiem (1977 r.), nagroda The Scandinavian Nature Medicine (1989 r.) oraz Medal Komisji Edukacji Narodowej (1991 r.).

Praca pod okiem tak wspaniałego Nauczyciela i Mistrza, jakim był prof. Kaczmarek, wywarła ogromny wpływ na dokonania zawodowe i postawę wszystkich, którzy mieli szczęście z Nim pracować.

Profesor był człowiekiem niezwykle skromnym i całkowicie oddanym pracy zawodowej. Zawsze w swojej działalności i planach miał na uwadze dobro polskiej zootechniki i tych, którzy się nią w jakikolwiek sposób zajmują.

Po przejściu na emeryturę Profesor kontynuował przez długie lata działalność zawodową i zawsze miał czas na to, aby służyć innym, dzielić się swoją mądrością życiową, optymizmem i dobrocią. Szerokie grono odbiorców jest Mu szczególnie wdzięczne za szereg wydanych w tym czasie podręczników, w których zawarł swoją ogromną wiedzę i doświadczenie.

Prof. Antoni Kaczmarek zmarł 4 stycznia 2013 r. w dziewięćdziesiątym roku życia.

Cześć Jego pamięci!!!

Ryszard Skrzypek

*kierownik Katedry Hodowli Bydła i Produkcji Mleka
Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu*